

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія та культура України

для студентів

Освітньої програми:

Психологія

Рівня вищої освіти:

першого (бакалаврського)

На здобуття освітнього ступеню:

Бакалавр

За спеціальністю:

053 Психологія

Галузі знань:

05 Соціальні та поведінкові науки

Рівне – 2020

Робоча програма: Історія та культура України

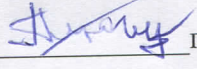
галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки,

за спеціальністю: 053 Психологія

Розробник: к.п. н. , доц. Левдер А. І.

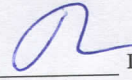
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

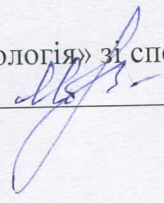
Протокол № 2 від 10.09.2020 року

Завідувач кафедри проф. Плющ М. Р.

Схвалено навчально-методичною комісією історико-філологічного факультету

Протокол № 1 від 14.09.2020 року

Голова проф. Назарець В. М.

Гарант освітньої програми «Психологія» зі спеціальності 053 Психологія, у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Мороз О. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність	Характеристика Навчальної дисципліни	
		Денна форманавчання	Заочна форманавчання
Кількість кредитів– 3 / 3 Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 90/90 Кількість змістових модулів– 2	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1	1
		Лекції	
		год. 20	год.4
		Практичні, семінарські	
		год. 10	год.2
		Самостійна робота	
		год. 60	84 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю 1-й іспит: іспит	

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» складена відповідно до освітньо-професійної програми Психологія, підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 053 Психологія.

Основною метою курсу «Історія та культура України»

Засвоєння та розуміння студентами історії виникнення та формування українського народу та української державності, утвердження національної самобутності, висвітлення політичної діяльності соціальних груп в Україні на відповідних етапах історичного розвитку; вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, визначення ролі і місця вітчизняної культури у світовій та європейській культурній спадщині.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні фахівці, набувають таких **програмних компетентностей**: ЗК (загальні компетентності) та СК (спеціальні компетентності):

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Результати навчання за дисципліною

Опанувавши дисципліну «Історія та культура України», студенти повинні мати такі **програмні результати навчання**:

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

Тема 1. Найдавніший період історії України. Утворення Старокиївської держави та її місце в історичній долі українського народу.

1. Первісна епоха на території України (характеристика палеоліту, мезоліту, неоліту, енеоліту, бронзового, залізного віку). 2. Трипільська культура. 3. Кочові народи Півдня України (кіммерійці, скіфи, сармати, готи, гуни). 4. Антична колонізація Північного Причорномор'я. 5. Київська Русь у IX — X ст. Внутрішня та зовнішня політика князів Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. 6. Прийняття християнства та його історичне значення. 7. Київська Русь у період розквіту. 8. Монголо-татарська навала та її наслідки

Література: основна (4, 14, 15, 9); допоміжна (4, 6, 12)

Тема 2. Становище українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (середина XIV—XVII ст.)

1. Вхід українських земель до складу Великого князівства Литовського. Загарбання Польщею західноукраїнських земель. 2. Кревська унія 1385 р. та її вплив на Україну. Ліквідація залишків автономії українських земель. 3. Соціально-економічний розвиток України в складі Великого князівства Литовського та Польщі. 4. Процес закріпачення українських селян. Литовські статuti 1529, 1566, 1588 рр. 5. Люблінська унія 1569 р., її наслідки для України. 6. Берестейська церковна унія 1596 р. та її наслідки. 7. Культурне відродження в Україні наприкінці XVI — у першій половині XVII ст. Походження козацтва. Утворення Запорозької Січі. Реєстрове козацтво. 8. Козацько-селянські повстання кінця XVI — першої половини XVII ст.

Література: основна (14, 15, 3, 14, 15, 8, 9); допоміжна (5, 9, 12)

Тема 3. Українська національна революція XVII ст.

1. Передумови, причини, характер, рушійні сили української національної революції під проводом Б. Хмельницького. 2. Бойові дії 1648–1649 рр. Зборівський мирний договір. 3. Бойові дії 1651–1653 рр. Білоцерківський мирний договір (1651). Жванецька угода (1653). Переяславська угода та Березневі статті 1654 р. 4. Воєнна кампанія 1654–1657 рр. 5. Причини “Руїни”. Розгортання громадянської війни в Козацькій Україні. Поділ України. 6. Лівобережна Україна в добу “Руїни”. Гетьманування Брюховецького, Многогрішного, Самойловича. 7. Правобережна Україна в 60–70-х роках XVII ст. Внутрішня та зовнішня політика П. Дорошенка. 8. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток Лівобережної України в другій половині XVII ст.

Література: основна (14, 15, 7, 8); допоміжна (3, 9, 12)

Тема 4. Україна у XVIII ст.

1. Внутрішня та зовнішня політика І. Мазепи. 2. Наступ царського уряду на автономні права Гетьманату протягом XVIII ст. 3. Ліквідація автономії України. Зруйнування Запорозької Січі. 4. Правобережна Україна у XVIII ст. Гайдамацький рух. Народне повстання 1734–1738 рр. Коліївщина 1768–1769 рр.

Література: основна (14, 15, 20); допоміжна (3, 9, 12, 13)

Тема 5. Україна у XIX — на початку XX ст.

1. Соціально-економічне та політичне становище українських земель у XIX ст. у складі Російської імперії. Декабристський рух в Україні. 2. Зародження та розвиток українського національного руху в Наддніпрянській Україні у першій половині XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство. 3. Соціально-економічний та політичний розвиток західноукраїнських земель у першій половині XIX ст. 4. Революційні події на західноукраїнських землях у 1848–1849 рр.

Література: основна (5, 15, 16, 20); допоміжна (1, 3, 8, 9, 12, 13)

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Соціально-політичні й соціально-економічні процеси в Україні в першій третині XX ст.

1. Скасування кріпосного права в Україні в 1861 р. Буржуазні реформи в Російській імперії 60–70-х роках. XIX ст. та їх вплив на Україну. 2. Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток західноукраїнських земель у другій половині XIX — на початку XX ст. 3. Україна у період першої

Російської революції 1905–1907 рр. 4. Україна у роки Першої світової війни.

Література: основна (8,5, 14, 15, 16, 20, 21); допоміжна (3, 9, 12)

Тема 2. Україна в період визвольних змагань (1917-1921 рр.)

1. Лютнева революція 1917 р. та її вплив на Україну. Створення Української Центральної Ради (УЦР): її склад, діяльність. I та IV Універсали. 2. Українська держава гетьмана Скоропадського. Внутрішня та зовнішня політика гетьманського уряду. 3. Революційні події 1918 р. на західноукраїнських землях. Створення Західноукраїнської Народної республіки (ЗУНР). Війна ЗУНР з Польщею. Акт злуки. 4. Союз УНР з Польщею. Радянсько-польська війна 1920 р. та Україна

Література: основна (1, 5, 14, 15, 16), допоміжна (3, 9, 12)

Тема 3. Україна в міжвоєнний період та в роки Другої світової війни

1. Вхід України до складу СРСР. Нова економічна політика та її наслідки для України. 2. Політика українізації та її наслідки для України. 3. Індустріалізація та колективізація України. Голод 1932–1933 рр. та його наслідки для України. 4. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях у міжвоєнний період. Створення та діяльність Організації українських націоналістів (ОУН).

Література: основна (1, 5, 14, 15, 16), допоміжна (3, 9, 14, 12, 13)

Тема 4. Україна у післявоєнний період (друга половина 40-х XX ст – початок XXI ст.

1. “Радянізація” Західної України. 2. Суспільно-політичне та культурне життя в Україні в 1945–1953 рр. 3. Суспільно-політичне життя України в добу “відлиги” (1953–1964 рр.). 4. Україна на міжнародній арені. 5. Соціально-економічний розвиток України в 1964–1985 рр. Наростання кризових явищ в економіці. 6. Демографічна ситуація в Україні. Занепад села та колгоспно-радгоспної системи. Перетворення України в зону екологічного лиха. 7. Стан української культури та науки в період “застою”. Радянська політика “русифікації”. 8. Причини розгортання дисидентського руху в Україні. Основні течії дисидентського руху. Українська Гельсінкська спілка (УГС).

Література: основна (1, 5, 6, 10, 14, 15, 16), допоміжна (3, 9, 14, 12, 13, 15)

Тема 5. Українська культура у XX—XXI ст.

1. Суспільно-політичне життя в Україні в роки незалежності. Формування багатопартійної системи. 2. Розвиток української культури в роки незалежності. 3. Україна на міжнародній арені. 4. Вибори 2004 року. “Помаранчева” революція та її історичне значення.

Література: основна (12, 13, 14, 15, 16), допоміжна (12, 13, 14)

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
5 семестр.												
Змістовий модуль 1												
Тема 1. 1. Найдавніший період історії України. Утворення Старокиївської держави та її місце в історичній долі українського народу.	11	2	2			7	12	2	2			8
Тема 2. Становище українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (середина XIV—XVII ст.)	11	2	2			7	8					8
Тема 3.	9	2				7	10					10
Українська національна революція XVII ст.												
Тема 4. Україна у XVIII ст.	9	2	2			5	10					10
Тема 5 Україна у XIX – на початку XX ст.	7	2				5	8					8
Змістовий модуль 2												
Тема 1. Соціально-політичні й соціально-економічні процеси в Україні в першій третині XX ст.	9	2	2			5	8					8
Тема 2. Україна в період визвольних змагань (1917-1921 рр.)	9	2	2			5	10	2				8
Тема 3. Україна в міжвоєнний період та в роки Другої світової війни.	7	2				5	8					8

Тема 4. Україна у післявоєнний період (друга половина 40-х XX ст – початок XXI ст.)	11	2				7	8					8
Тема 5 Українська культура у XX—XXIст.	9	2				7	8					8
Усьогогодин	90	20	10			60	90	4	2			84

5. Теми практичних занять 1-й семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Найдавніший період історії України. Утворення Старокиївської держави та її місце в історичній долі українського народу	2	2
2	Становище українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (середина XIV—XVII ст.)	2	
3	Україна у XVIII ст.	2	
4	Соціально-політичні й соціально-економічні процеси в Україні в першій третині XX ст.	2	
5	Україна в період визвольних змагань (1917-1921)	2	
Усього		10	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Найдавніший період історії України. Утворення Старокиївської держави та її місце в історичній долі українського народу	7	8
2	Становище українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (середина XIV—XVII ст.)	7	8
3	Українська національна революція XVII ст	7	10
4	Україна у XVIII ст	5	10
5	Україна у XIX – на початку XX ст.	5	8
6	Соціально-політичні й соціально-економічні процеси в Україні в першій третині XX ст.	5	8
7	Україна в період визвольних змагань (1917-1921)	5	8

8	Україна в міжвоєнний період та в роки Другої світової війни.	5	8
9	Україна у післявоєнний період (друга половина 40-х XX ст – початок XXI ст.)	7	8
10	Українська культура у XX—XXI ст.	7	8
	Разом	60	84

Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1: (1 семестр)				
Тема 1. Найдавніший період історії України. Утворення Старокиївської держави та її місце в історичній долі українського народу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу. Розселення слов'ян на території України. Зародження Київської Русі.	Експрес опитування, складання термінологічного словника за ключовими словами. Вправа для закріплення матеріалу.	Основна 4, 5, 7, 14 Допоміжна 4, 6, 12	6
		Написання історичного есе на тему: «Кочові племена на території України»		

Тема 2. Становище українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (середина XIV—XVII ст.)	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Підготовка доповіді, тестів, есе «Вхід українських земель до складу Речі Посполитої»	Основна 14, 15, 3 Допоміжна 5, 9, 12	6
Тема 3. Українська національна революція XVII ст.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу «Селянсько-козацькі повстання XVII ст.»	Реферат «Причини, хід та наслідки національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького» підготовка тестів, творча робота	Основна 14, 15, 7, 8 Допоміжна 3, 9, 12	6
Тема 4. Україна у XVIII ст.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експресопитування, есе «Українська культура у XVIII ст.»	Основна 14, 15, 20, 21 Допоміжна 3, 9, 12, 13	6
Тема 5. Україна у XIX – на початку XX ст.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу «Розвиток освіти і науки в XIX ст.»	Експресопитування, презентація доповідей складання термінологічного словника	Основна 5, 15, 16, 20, Допоміжна 1, 3, 8, 9, 12,	6

	Змістовий модуль 2.			
Тема1.Соціально-політичні й соціально-економічні процеси в Україні в першій третині XX ст.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу «Соціально-економічне становище в Україні в першій третині XX ст.»	Анотування основних джерел з теми, презентація	Основна 8,5, 14, 15, 16, 20, Допоміжна 3, 9, 12	6
Тема 2. Україна в період визвольних змагань (1917-1921 рр.)	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу «Національно-демократична революція 1917-1921 рр.»	Виконання тестів, укладання термінологічного та хронологічного словника	Основна 1, 5, 14, 15, 16 Допоміжна 3, 9, 14	6
Тема 3. . Україна в міжвоєнний період та в роки Другої світової війни	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу «Хронологізація Другої світової війни»	Конспект, укладання термінологічного словника, тестів з теми лекції, написання есе «Наслідки Другої світової війни»	Основна 1, 5, 14, 15, 16 Допоміжна 3, 9, 14, 12, 13	6

		використання означальних, допустових сполучників»		
Тема 4. Україна у післявоєнний період (друга половина 40-х XX ст – початок XXI ст.)	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Реферат, укладання тез, анування основних джерел з теми	Основна 1, 5, 6, 10, 14, 15, 16 Допоміжна 3, 9, 14, 12, 13, 15	6
Тема 5. Українська культура у XX—XXI ст.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Есе «Розвиток української культури на рубежі століть», Експресопитування	Основна 12, 13, 14, 15, 16 Допоміжна 12, 13, 14	6

7. Індивідуальні завдання

Підготовка рефератів:

- Особливості первісної епохи в історії України.
- Скіфо-сарматська доба на українських землях.
- Охарактеризуйте особливості культури східнослов'янських племен.
- Політика перших князів Київської Русі.
- Реформи Володимира Великого.
- Політична діяльність Ярослава Мудрого.
- Боротьба Русі з монголо-татарською навалою у XIII ст.
- Дайте характеристику архітектури та живопису Київської Русі.
- Напрямки діяльності Данила Романовича (Галицького).
- Галицько-Волинське князівство напр. XIII - поч. XIV ст.
- Становище українських земель у складі Литви та Польщі: історичний аналіз.
- Дайте характеристику розвитку архітектури та живопису України в добу Ренесансу.
- Економічний розвиток українських земель у складі Речі Посполитої у XVI ст.
- Проаналізуйте розвиток літератури та книгодрукування в Україні у XV-XVI ст.
- Проаналізуйте розвиток української літератури у XVII-XVIII ст.
- Проаналізуйте розвиток архітектури українського барокко.
- Формування української козацької держави в період національно-визвольної війни сер. XVII ст..
- Особливості доби Руїни у 60-х – 80-х рр. XVII ст.
- Внутрішня та зовнішня політика І. Мазепи.
- Конституція П. Орлика.
- Колоніальна політика Російської імперії на українських землях у пер. пол. XVIII ст.
- Адміністративно-територіальний поділ українських земель Росією та Австрією наприкінці XVIII – на поч. XIX ст.
- Особливості економічного розвитку України в пер. пол. XIX ст..

24. Суспільні рухи в Україні у пер. пол. XIX ст.
  25. Проаналізуйте розвиток літератури в XIX ст.
  26. Дайте характеристику освіти та науки України у XIX ст.
  27. Охарактеризуйте особливості драматургії та театру в XIX ст.
  28. Дайте характеристику живопису та архітектури в XIX ст.
  29. Реформи 60-70-х рр. XIX ст. у Наддніпрянщині.
  30. Громадівський рух др. пол. XIX ст.
- .

8. Методи навчання і прийоми навчання

I. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота);
- за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи;
- за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні (конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків;
- за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.

II. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання

III. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання

Індивідуальне і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи

9. Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

Питання до іспиту з курсу «Історія та культура України»

1. Предмет, завдання та періодизація курсу «Історія України».
2. Джерела та історіографія курсу «Історія України».
3. Формування людської цивілізації на території України. Періодизація первісного суспільства.
4. Перші етнічні утворення на території України: киммерійці, скіфи, сармати, готи, гуни.
5. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
6. Походження слов'ян: венеди, анти, склавини. Їх розселення, заняття, суспільний устрій, побут, звичаї.
7. Походження українського народу та ставлення його державності. Етнонім «Україна». Національна символіка.
8. Виникнення та становлення давньоруської держави. Заснування Києва. Походження топоніма «Русь». Норманська та антинорманська теорії. Аскольд і Дир.
9. Внутрішня та зовнішня політика князів: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира, Ярослава.
10. Хрещення Русі та його історичне значення.
11. Політичний устрій та соціально-економічний розвиток Київської Русі.
12. Політична роздробленість Київської Русі: причини та наслідки.
13. Боротьба Русі з кочівниками: печеніги, половці, монголо-татари.
14. Утворення та розвиток Галицько-Волинського князівства і його роль в історії української державності. Данило Галицький.
15. Загарбання українських земель іноземними державами в XIV–XVI ст. Кревська (1385) та Люблінська (1569) унії.
16. Політичне, соціально-економічне становище та духовно-культурний розвиток українських земель в XIV – XVI ст. Берестейська (1596) унія.
17. Виникнення та феномен українського козацтва: військова організація та військове мистецтво.
18. Утворення Запорозької Січі. Запорозька Січ – як військова, господарська та державна організація. Дмитро Байда-Вишневецький.
19. Українське козацтво у міжнародних відносинах XVI – середини XVII ст. Петро Конашевич-Сагайдачний.

20. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої третини XVII ст.
21. Причини, характер, і періодизація Української національної революції середини XVII ст. Богдан Хмельницький.
22. Військові дії у 1648–1653 рр. Зборівський та Білоцерківський мирні договори.
23. Утворення Української гетьманської козацької держави середини XVII ст. Її політичний та адміністративно-територіальний устрій, економічні відносини.
24. Переяславська угода та Березневі статті (1654) і їх наслідки для України.
25. Україна в другій половині XVII ст.: доба Руїни.
26. Гетьман Іван Мазепа, його внутрішня і зовнішня політика та роль в історії України.
27. Колоніальна політика Російської імперії щодо України в першій половині XVIII ст. Пилип Орлик, Павло Полуботок.
28. Україна у другій половині XVIII ст. Кирило Розумовський.
29. Ліквідація російським самодержавством Гетьманщини та Запорозької Січі. Петро Калнишевський.
30. Соціальні рухи в Україні: гайдамацтво, Коліївщина, опришківство.
31. Україна в російсько-турецьких війнах другої половини XVIII ст. – першої половини XIX ст.
32. Поділи Польщі та їх вплив на територіальні зміни в Україні в другій половині XVIII ст.
33. Політичне становище та соціально-економічний розвиток України у складі Російської імперії та Австрійської монархії наприкінці XVIII ст. – першій половині XIX ст.
34. Національне відродження в Україні в першій чверті XIX ст. Масонський та декабристський рухи.
35. Кирило-Мефодіївське товариство в історії суспільно-політичного руху та культури України.
36. «Руська трійця» в історії суспільно-політичного руху та культури України.
37. Західноукраїнські землі в Європейській демократичній революції 1848 року.
38. Скасування кріпосного права та панщини на західно- та східноукраїнських землях.
39. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку українських земель у складі Російської та Австро-Угорської імперій у другій половині XIX ст.
40. Суспільно-політичне життя та національний рух в Україні у другій половині XIX ст. Громадівці, народники. Москвофіли, народовці.
41. Виникнення, програмні документи та діяльність українських політичних партій наприкінці XIX – на початку XX ст.
42. Революційні події 1905–1907 рр. в Україні.
43. Україна у Першій світовій війні.
44. Створення, бойовий шлях та культурно-освітня діяльність Українських Січових Стрільців.
45. Причини, характер та періодизація другої Української національної революції початку XX ст.
46. Утворення Української Центральної Ради, її національний, соціальний і партійний склад та програма. Михайло Грушевський.
47. Утворення Генерального секретаріату, його діяльність. Володимир Винниченко.
48. Універсали Центральної Ради та проблеми розбудови Української держави. Проголошення Української Народної Республіки.
49. Проголошення та спроби встановлення радянської влади більшовиками. Перша війна радянської Росії проти УНР. Героїзм і трагедія Крут.
50. Берестейський мирний договір УНР з Центральними державами: досягнення і прорахунки.
51. Гетьманський переворот і прихід до влади Павла Скоропадського. Утворення гетьманського уряду, його склад і програмні документи.
52. Внутрішня і зовнішня політика Гетьманської держави Павла Скоропадського.
53. Прихід до влади Директорії, її склад, соціально-економічна та політична програма.
54. Друга війна радянської Росії проти УНР. Утвердження радянської влади в Україні. Симон Петлюра.
55. Перший та Другий зимові походи армії УНР. Трагедія під Базаром.
56. Варшавський та Ризький мирні договори та їх наслідки для України.
57. Листопадова національно-демократична революція (1918) та виникнення Західно-Української Народної Республіки. Євген Петрушевич.
58. Польсько-українська війна 1918–1919 рр. Кость Левицький.
59. Акт Злуки УНР та ЗУНР (1919), проблеми соборності України.

60. Причини поразки та уроки Другої української національної революції 1917–1921рр.
61. Внутрішнє і міжнародне становище України після поразки національно-визвольних змагань 1917–1921рр. Черговий перерозподіл українських земель іноземними державами.
62. Входження УСРР до складу СРСР. Обмеження суверенітету республіки.
63. Голод 1921–1923рр. УСРР в роки нової економічної політики.
64. Політика українізації, її суть та наслідки.
65. Індустріалізація в УСРР: завдання, характерні ознаки та прорахунки.
66. Колективізація в УСРР: причини і наслідки.
67. Голодомор 1932–1933рр. Геноцид українського народу.
68. Масові політичні репресії 20–30-х років більшовицького режиму в УСРР.
69. Політичне, соціально-економічне та духовно-культурне становище західноукраїнських земель у міжвоєнний період (1921–1938).
70. Створення та боротьба Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів. Євген Коновалець.
71. Карпатська Україна в 1938–1939рр. Августин Волошин.
72. Пакт Молотова-Ріббентропа та його вплив на розв'язання Другої світової війни.
73. Входження західноукраїнських земель до складу СРСР та УРСР. Радянізація. Масові репресії радянського режиму на західноукраїнських землях у 1939–1941рр.
74. Німецько-радянська війна 1941–1945рр. й Україна. Поразки Червоної армії й окупація України гітлерівською Німеччиною.
75. Німецький окупаційний режим в Україні (1941–1944).
76. Радянське підпілля та партизанський рух у роки німецько-радянської війни (1941–1945).
77. Створення та боротьба Української Повстанської Армії. Роман Шухевич — «Тарас Чупринка».
78. Акт відновлення Української державності (30 червня 1941р.). Степан Бандера.
79. Українська дивізія «Галичина». Андрій Мельник.
80. Звільнення України від німецької окупації (1943–1944).
81. Завершення та наслідки Другої світової війни для України.
82. УРСР у повоєнні роки (1945–1955): відбудова народного господарства, голод 1946–1947 рр., зовнішньополітична діяльність.
83. УРСР у повоєнні роки (1945–1955): суперечливий характер суспільно-політичного життя. Боротьба з українським націоналізмом.
84. Радянізація західних областей УРСР (1945–1955). Ліквідація УГКЦ. Продовження боротьби ОУН та УПА.
85. УРСР в період деєсталінізації (1956–1964). «Хрущовська відлига». Соціально-економічний розвиток та суспільно-політичне життя.
86. УРСР в роки «Брежнєвського застою» (1964–1985). Сповільнення темпів економічного розвитку. Політика русифікації. Петро Шелест та Володимир Щербицький.
87. Дисидентський та правозахисний рухи. Шістдесятники. Левко Лук'яненко та Іван Дзюба.
88. «Горбачовська перебудова» та її вплив на суспільно-політичні та економічні процеси в Україні. Активізація національного руху. Створення та діяльність НРУ. В'ячеслав Чорновіл.
89. Декларація про державний суверенітет УРСР (1990). Акт про незалежність України (1991). Грудневий референдум (1991).
90. Проблеми політичного, соціально-економічного та духовно-культурного розвитку незалежної України (1991–2004). Леонід Кравчук та Леонід Кучма.
91. «Помаранчева» революція 2004–2005 рр.: причини і наслідки. Революція гідності.
92. Проблеми розбудови української держави на сучасному етапі.
93. Українська еміграція (діаспора): основні періоди, розселення та сучасний стан.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для іспиту 1 семестр

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль (іспит)	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальн ої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Роздатковий матеріал. Фотографії, малюнки.
3. Мультимедійні засоби. Презентації.

12. Рекомендована література.

Основна:

1. Білоцерківський В. Я. Історія України: навчальний посібник/ В. Я. Білоцерківський. - К: Центр учбової літератури, 2007. - 535 с.
2. Бойко О.Д. Історія України. – К.: Академвидав, 2007. – 688 с.
3. Гісем О.В., Мартинюк О.О., Трухан О.Ф. Історія України в таблицях. – Харків, 2007. – 480 с.
4. Греченко В.А., Чорний І.В. та ін. Історія світової та української культури. - К.: Літера, 2000. – 464 с.
5. Гудзь В.В. Історія України. – К.: Видавничий дім «Слово», 2003. – 616 с.
6. Історія України / За ред. Смоля В.А. – К., 1997.
7. Історія України / Кер. авт. кол. Зайцев Ю. – Львів, 1996.
8. Політична історія України / За ред. В.І.Танцюри. – К., 2001.
9. Попович М.В. Нарис історії культури України. – К.: Артк, 1999. – 728 с.

- 10.Субтельный О. Украина : история. – К.: Либідь, 1994. – 736 с.
- 19
- 11.Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 356 с.
- 12.Горбач Н.Я Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Курс лекцій/ Н.Я Горбач. та ін.- Львів: Каменяр, 1993.- 164с.
- 13.Українська культура: історія і сучасність / за ред. С.О. Черепанової. – Львів: Світ, 1994. – 456 с.
- 14.Попович М.В. Нарис історії культури України. – К.: Артк, 1999. – 728 с.

Додаткова література:

- 15.Антонович В. Про козацькі часи на Україні. - К., 1991
- 16.Баран Володимир. Україна: новітня історія (1945-1991). – Львів, 2003.
- 17.Баран В. Україна після Сталіна: нарис історії 1953-1985 рр. – Львів, 1992.
- 18.Білоусько О. Україна давня: євразійський цивілізаційний контекст. Карті, таблиці, ілюстрації. – К., 2002.
- 19.Борисенко В. Курс української історії. – К., 1997.
- 20.Брайчевський М. Вступ до історичної науки. Навч. посібник. – К., 1995.
- 21.Винокур О., Трубчанінов С. Давня і середньовічна історія України. – К., 1996.
- 22.Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX-XX ст. – К., 1996.
- 23.Грушевський М. Історія України-Русі. В II т. 12 кн. – К., 1991-1997.
- 24.Дробот І.І., Кучер В.І., Слюсаренко А.Г., Чернега П.М. Український народ у Другій світовій війні. – К., 1998.
- 25.Ісасвич Я. Україна давня і нова. Народ, релігія, культура. -- Львів, 1996.
- 26.Історична наука: термінологічний і понятійний довідник./В.М.Литвин, В.І.Гусев, А.Г.Слюсаренко та ін. – К., 2002.
- 27.Касьянов Г., Даниленко В.Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-ті роки). – К.,1991.
- 28.Кравчук Л. Останні дні імперії. Перші роки надії. – К., 1994.
- 29.Кремень В.Г., Табачник Д.В., Ткаченко В.М. Україна: альтернативи поступу. Критика історичного досвіду. – К., 1996.
- 30.Крисаченко В.С. Історія Криму: Кримське ханство: Навч. посібник. – К., 2000
- 31.Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. – Львів, 1995.
- 32.Литвин В. Політична арена України: дійові особи і виконавці. – К., 1994.
- 33.Малий словник історії України. – К., 1997.
- 34.Нагаєвський І. Історія української держави XX ст. – К., 1994.
- 35.Нариси з історії української держави XX ст. – К., 1994.
- 36.Нариси з історії України: новий погляд з найдавніших часів до кінця XVIII ст. – К., 1996.
- 37.Національні відносини в Україні у XX ст. 3б. док. і матеріалів. – К., 1994.
- 38.Наливайко Д. Козацька християнська республіка. Запорізька Січ у західноєвропейських літературних пам'ятках. – К., 1992.
- 39.Рєєнт О. Українська революція. – К., 1996.
- 20
- 40.Рибалка І. Історія України. – Ч. 1. Від найдавніших часів до кінця XVIII ст. – Харків, 1995.
- 41.Сергійчук В. Національна символіка України. – К., 1992.
- 42.Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу. – К., 1993.
- 43.Терещенко Ю., Курило В. Історія України. Навч. посібник. – Кн. 1. – К.,

1995.

44.Толочко П. Київська Русь. – К., 1996.

45.Турченко Ф., Панченко П., Тимченко Е. Новітня історія України. Для 11 кл. серед. школи. – К., 1994.

46.Українська минушина. Ілюстрований енциклопедичний довідник. – К., 1993.

47.Ульяновський В., Крижанівський О., Плохій С. Історія церкви та релігійної думки в Україні. У 3-х кн. – К., 1994. – Кн. 1, 2, 3.

48.Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черняков І.Т. Археологія та стародавня історія України. – К., 1992.

49.Яворницький Д. Історія запорозьких козаків. – К., 1999.

50.Яковенко Н. Нариси історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. – К., 1997.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://chitalka.info/> Студентська електронна бібліотека МАУП"Читалка".Безкоштовні електронні підручники он-лайн серії "Гуманітарні науки". Містить електронні книги з історії України, історії новітньої України (1991-2001)

2. <http://history.kiev.ua/> Сайт "Історія України" пропонує повнотекстові версії книг: Орест Субтельний "Історія України" (видання 1991 року), Ілько Борщак, РенеМартель "Іван Мазепа" (видання 1931 року), Михайло Грушевський "Ілюстрована Історія України" (репринтне видання1913 року) та інші.

3. <http://www.history.org.ua/> Інститут історії України НАН України надає вільний доступ до повнотекстової версії Енциклопедії історії України, електронних публікацій документів і пам'яток, зокрема архівів Голодомору в Україні 1932–1933, ОУН і УПА.

4. <http://historical-club.org.ua/> Сайт «Всеукраїнський історичний портал» засновано 2011року групою студентів історичних факультетів. Сайт представляє онлайніві ресурси на різні історичні теми. Ресурси з історії України розподілені за окремими періодами у хронологічній послідовності.

5. <http://www.ukrhistory.narod.ru> Сайт "Українська історична бібліотека"(UKRAINIAN HISTORICAL LIBRARY) намагається спростувати міфи, існуючі в українській історії та пропонує: повнотекстові версії історичних документів, наукових статей, монографій з фонду бібліотеки.

6. <http://pidruchniki.ws/> Перша українська електронна бібліотека підручників – це найбільший ресурс українських навчальних посібників. Бібліотека пропонує у вільному доступі колекцію е-видань з історії України

7. <http://www.nbuv.gov.ua/> - бібліотека ім. В.Вернадського

8. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - бібліотека ім. Максимовича КНУ ім.Т.Шевченка

9. <http://www.inst-ukr.lviv.ua/> - Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича

10. <http://litopys.org.ua> – проект електронної бібліотеки давньої української літератури. Бібліотека є добіркою електронних книг і текстів.